

Obsah

Úvod (<i>M. Vojtěchovský</i>)	15
I. OBECNÁ ČÁST	17
1. Historie gerontopsychiatrie (<i>Q. Kümpel</i>)	19
2. Nemocnost duševními poruchami ve stáří (<i>Q. Kümpel</i>)	25
3. Genetické aspekty duševních poruch ve stáří (<i>P. Zvolský</i>)	31
4. Patologicko-anatomické a patologicko-fyziologické aspekty duševních poruch ve stáří (<i>F. Koukolík</i>)	37
4.1 Klinicky normální stárnutí mozku	37
4.2 Alzheimerova nemoc	38
4.3 Nejčastější vaskulární demence	46
4.4 Demence při Parkinsonově nemoci	50
4.5 Alkoholová demence	52
4.6 Huntingtonova nemoc	52
4.7 Pickova nemoc	52
4.8 Progresivní supranukleární obrna	53
4.9 Creutzfeldt-Jacobova nemoc	53
4.10 Progresivní multifokální leukoencefalopatie	55
4.11 Demence při nitrolební hypertenzi a normotenzním hydrocefalu	55
4.12 Schizofrenie	55
5. Elektrodiagnostika a zobrazovací metody u duševních poruch ve stáří (<i>J. Mišurec, M. Petrovský</i>)	59
5.1 Elektroencefalografie	59
5.1.1 Změny EEG, charakteristické ve stáří	59
5.1.2 EEG nálezy u některých obvyklých psychických onemocnění ve stáří	60
5.1.3 Elektrošoková léčba a EEG	62
5.1.4 EEG a spánek	62
5.1.5 EEG a psychofarmaka	63
5.1.6 Evokované potenciály	63
5.1.7 Topografické mapování EEG aktivity	65

5.2	Zobrazovací metody	66
5.2.1	Morfologické zobrazovací metody	66
5.2.2	Funkční zobrazovací metody	68
5.2.3	Nálezy získané zobrazovacími metodami	69
6.	Gerontopsychologická diagnostika (J. Srnec)	75
6.1	Normy a patologie: metodologické problémy	75
6.2	Normální (fyziologické) stárnutí	77
6.3	Diagnostika mentálního deficitu	81
7.	Farmakoterapie duševních poruch ve stáří (R. Jiráček)	85
7.1	Farmakoterapie poruch kognitivních funkcí	85
7.2	Farmakoterapie poruch ostatních psychických funkcí	89
8.	Interakce psychofarmak (J. Baštecký)	93
8.1	Obecná část	93
8.1.1	Definice lékových interakcí	93
8.1.2	Interakce farmaceutické	94
8.1.3	Interakce farmakokinetické	94
8.1.4	Interakce farmakodynamické	96
8.2	Speciální část	96
8.2.1	Neuroleptika	97
8.2.2	Antidepresiva	99
8.2.3	Anxiolytika	105
8.2.4	Stimulancia	106
8.2.5	Nootropní látky	106
8.2.6	Léky doplňkové	106
9.	Zvláštnosti farmakokinetiky a farmakodynamiky ve stáří (J. Plevová, Z. Boleloucký)	111
10.	Psychoterapie ve stáří (M. Vojtěchovský)	115
10.1	Úvod	115
10.2	Historie	115
10.3	Skupinová psychoterapie	116
10.3.1	Předpoklady a kontraindikace	116
10.3.2	Složení skupin	116
10.3.3	Témata skupin	116
10.3.4	Průběh a ukončení	117
10.3.5	Efektivnost	117

2/690 D

10.3.6	Formy skupin vhodných pro geriatrické pacienty	118
10.4	K osobnostnímu profilu lékaře či psychologa zabývajícího se geriatrií	120
10.5	Principy individuální psychoterapie ve stáří	121
11.	Geriatrická thanatologie (M. Vojtěchovský)	125
12.	Sociální problematika starých občanů (J. Torová, J. Baštecký)	131
13.	Vybrané právní otázky (J. Baštecký)	137
13.1	Výkon státní správy ve zdravotnictví	138
13.2	Hospitalizace v psychiatrickém lůžkovém zařízení	140
13.3	Některé otázky správního práva ve vztahu k duševní poruše	145
13.4	Trestní právo a duševní porucha	147
13.5	Občanské právo a duševní porucha	154
13.6	Povinná mlčenlivost	158
13.7	Zneužívání starý člověk	159
14.	Organizace gerontopsychiatrické péče (Q. Kümpel)	165
II.	SPECIÁLNÍ ČÁST	175
1.	Klasifikace duševních poruch ve stáří (Q. Kümpel)	177
2.	Stáří a psychika. Zvláštnosti průběhu duševních poruch ve stáří (E. Doněk, J. Doňková)	185
2.1	Stáří a psychika	185
2.2	Zvláštnosti průběhu duševních poruch ve stáří	188
2.2.1	Organické psychické poruchy	188
2.2.2	Psychické poruchy při úrazech	189
2.2.3	Psychické poruchy při intoxikacích	189
2.2.4	Oligofrenie ve vyšším věku	191
2.2.5	Psychopatie ve stáří	191
3.	Stresové reakce ve stáří. Neurózy a pseudoneurastenie (E. Doněk, J. Doňková)	195
3.1	Stresové reakce ve stáří	195
3.2	Neurózy ve stáří	196
3.3	Pseudoneurastenie ve stáří	198
3.3.1	Pseudoneurastenický syndrom při ateroskleróze mozkových cév	198
3.3.2	Pseudoneurastenický syndrom při hypertenzní chorobě	201

4. Depresivní stavy ve stáří (M. Vojtěchovský)	205
4.1 Úvod	205
4.2 Klasifikace	205
4.3 Epidemiologie afektivních poruch ve stáří	205
4.4 Jak ovlivní proces stárnutí obraz afekt. poruch typických pro střední věk? ..	206
4.4.1 Obraz unipolárních a bipolárních depresí	206
4.4.2 Existuje postprocesuální defekt osobnosti po opakovaných episodách datujících se od mladšího věku?	207
4.4.3 Manické epizody	207
4.4.4 Symptomatologie depresí ve stáří	208
4.5 Zvláštnosti klinického obrazu depresí ve stáří	210
4.6 Speciální vyšetřování afektivních poruch ve stáří	211
4.7 Formy depresí vyskytující se ve stáří, z nichž některé nejsou uvedeny v MKN	212
4.7.1 Larvovaná deprese	212
4.7.2 Hypochondrie	213
4.7.3 Thymasthenie	213
4.7.4 Dystymické poruchy	213
4.7.5 Iktální deprese	214
4.7.6 Deprese koexistující se somatickými chorobami ve stáří	214
4.7.7 Sekundární deprese	214
4.8 Osobnostní rysy nemocných trpících afektivními poruchami	218
4.9 Prognóza průběhu depresí ve stáří	218
4.10 Morbidita a mortalita depresivních osob ve vyšším věku	219
4.11 Sebevražednost ve stáří	219
4.11.1 Sebevražedné pokusy ve stáří (parasuicidia)	220
4.11.2 Psychologie parasuicidantů a suicidantů	221
4.11.3 Prevence sebevražedného chování	221
4.12 Léčba depresí ve stáří	223
4.12.1 Lze překonat smutek všedního dne vlastním přičiněním?	223
4.12.2 Léčba pathických depresí	223
4.12.3 Léčba úzkostných depresí	224
4.12.4 Léčba atypických depresí	224
4.12.5 Léčba rezistentních depresí	224
4.12.6 Léčba manických stavů	225
4.12.7 Psychoterapeutické přístupy v léčbě depresí vyššího věku	225
4.12.8 Dispenzarizace depresí ve stáří	226

5. Paranoidní a halucinatorní syndrom ve stáří (Q. Kümpel)	229
5.1 Pozdní schizofrenie	232
5.2 Pozdní parafrenie	235
5.3 Involuční paranoidní psychóza	236
5.4 Terapie a průběh	236
6. Demence ve stáří (R. Jirák)	239
6.1 Diagnostika a diferenciální diagnostika demencí	241
6.2 Jednotlivé typy demencí	243
6.2.1 Skupina atroficko-degenerativních demencí	243
6.2.2 Demence vaskulárního typu	251
6.2.3 Sekundární demence	253
7. Neurologická problematika ve stáří (H. Riegerová)	261
7.1 Neurologické nálezy u starých "zdravých" lidí	261
7.2 Psychická symptomatologie u ložiskového poškození mozku	261
7.3 Epileptické projevy ve stáří	263
7.4 Cévní onemocnění mozku	265
7.5 Transientní ischemické ataky	266
7.6 Mozkové infarkty	266
7.7 Mozkové krvácení	266
7.8 Demence cévního původu	268
7.9 Léčebné postupy u nemocných s CMP	268
7.10 Expanzivní procesy nitrolební ve stáří	269
7.11 Parkinsonova choroba	269
8. Poruchy vědomí ve stáří (Deliria) (M. Vojtěchovský)	271
8.1 Úvod	271
8.2 Definice	271
8.3 Prevalence	272
8.4 Predispozice	272
8.5 Diagnóza	273
8.6 Některé klinické obrazy delirantních stavů	275
8.7 Podpůrné diagnostické metody	275
8.7.1 Elektroencefalografické vyšetření	275
8.7.2 Klinické, psychologické a škálovací techniky	276
8.8 Diferenciální diagnóza	277
8.9 Vyvolávající příčiny delirantních epizod	278
8.10 Psychologické faktory v předchorobí delirantů	280

ERP elementární reflexy posturální (viz Výkladový slovník)

ERP event related potential (viz Výkladový slovník)

8.11 Patogeneze delirií	280
8.11.1 Neuroanatomické koreláty delirií	281
8.11.2 Hypotéza energetického hypometabolismu mozku s poruchou rovnováhy neurotransmiterů	281
8.12 Modelování D stavů	282
8.13 Prognóza D	283
8.14 Léčba	283
9. Syndrom závislosti ve stáří (L. Chvíla)	287
9.1 Teorie vzniku závislosti	287
9.2 Epidemiologie závislosti ve stáří	290
9.3 Psychopatologie závislosti ve stáří	291
9.4 Terapeutické strategie při syndromu závislosti ve stáří	292
10. Sexuální život ve stáří a jeho poruchy (J. Zvěřina)	295
10.1 Úvod	295
10.2 Změny pohlavních orgánů ve stáří	296
10.3 Sexuální dysfunkce ve stáří u žen	297
10.4 Sexuální dysfunkce ve stáří u mužů	299
10.5 Sexuální delikvence ve stáří	302
10.6 Závěr	302
Výkladový slovník některých zkratk a pojmů pro nelékaře (M. Vojtěchovský)	305
Rejstřík	311